

BIATAK 2: PATHIAN CU KA NUNNAK CHUNG AH RIAN A ṬUAN LAI, A KA HRUAI LAI I A ṬHA MI LAM A KA HMUHSAK LAI, TI KHA I RUAHCHAN...

Camino, Finisterre, Spain

March thla thokka a rak si. COVID-19 cu vawleicung ram kip ah a vaak cuahmah cang. Kawlram a phanh le phanh lo fiang in ngalh khawh mi zehmanh a rak um rih lo, nain, vawleicung hmun kip ah a karh i ka umnak Minnesota lei a rak phan lio cang. Kei tu cu Yangon ah ka um i, Mandalay, Kanpetlet le Sittwe ah pastorate 200 tluk thla khat chung cawnpiak ding ca ah timhtuahnak ka rak ngeih lio caan a si. Phun dang in chim ahcun, laklawhnak nih ka nunnak khing a rak rihter ngai lio caan a si. Zei deuh dah ka tuah awk a si? Kawlram in ka chuah zok ah maw a that hnga? Chungkhar ah va le hringtupa pakhat dirhmun in, ka nupi le ka fa le nih an ka herh khun lio caan a si ṭung; zeidah ka tuah awk a si? Pathian rian ṭuantu pakhat dirhmun in, Pathian minung tampi nih keimah cawnpiaknak thengte an hngah lio caan a si ṭung; zeidah ka tuah awk a si? Zei a si hmanh ah, ka cawnpiaknak rian tu hi tlamtlinh ko ning, ka ti lai maw? Asiloah, ka chungkhar sin tu ah kir zokzok ko ning, ka ti lai dah?

Hi biahlnak hna hi ka ca ah i hal lo awk ṭha an rak si lo. Atu ah ka hun cuanh ṭhan tu ahcun, i harh lem lo in leh khawh ding mi biahlnak an lo ngai ko. Asinain, caanhar chung (crisis) le a fiang lo mi thil sining chung (uncertainty) i rak um lio ah khan

cun, fawi tein leh awk ṭha an rak si lo. Ka chung ah thil pahnih faak pi in an i pai: keimah pumpak ngandamnak kilven in ka chungkhar zohkhenh ding ṭuanvo maw tlamtlinh kaa zuam lai? Pathian rian ka ṭuannak ah ka tlamtlinh awk a si mi ṭuanvo tu hi dah tlamhtlinh kaa zuam lai?

Hi bantuk thil sining chung i kan um tik ah, Pathian nih lam a kan hmuhsak nakhnga thla kan cam, nain a kan let colh tawn lo. Kan sivanghnak le kan thinphannak nih awlokchong in a kan tuah. Kan ton mi harnak a ngan deuh tik ah, kha harnak kha *pah chih kan duh*, asiloah *tlik taak kan duh*, asiloah *zei ti tuah awk hngal lo in kan con* (“fight-flight-freeze response”). A sullam cu: harnak kan ton mi cung ah ralṭha ngai in kan um i cu harnak nih a chuahpi mi thilṭha-lo hna kha heh tiah kan doh, asinain ṭha tein ruat setsai lo in kan pah sawhsawh tawn; asiloah, harnak kha a ran khawh chung in kan zaam taak. Kan ruah tluk in a rak ngan lo nain, kan tlik taak colh tik ah a herh lo ah kan ṭuanvo tampi kan tloh; asiloah, kan thin a phan tuknak ah kan con i zei biakhiahnak hmanh tuah kho lo in kan um. Chunglei biakhiahnak a um lo tik ah, ningcang tein kan cawlcang kho lo. Hi harnak lehning phun thum hna hi minung kan nunnak ah a um tawn mi an si i, ṭihphannak chung kan um lio ah san an tlaih caan a um ngai ko. Asinain, Thiang Thlarau hruai mi biakhiahnak cu minung thinlung, ruahnak le fimnak cung lawng ah aa hngat lo.

BIATAK 2: PATHIAN CU KA NUNNAK CHUNG AH RIAN A ṬUAN LAI I AMAH NIH A ṬHA A TI NING IN A KA HRUAI LAI, TI HI KAN I RUAHCHAN KHAWH MI A SI.
(Phungthlukbia 3:5-6; Jeim 1:5-6)

PATHIAN I BOCHANNAK MUISAM

A cung i ka langhter mi ka ton mi thil nih keimah lawng si lo in ka nupi le ka ÷uan-hawi pawl zong lungrethei, sivang le lungrawk in a rak tuah dih hna. Asinain, aa tlaak bik biakhiahnak tuah khawhnak ding ah Pathian umpi lam hmuhsaknak i bochan ka herh kha, Thiang Thlarau bawmhnak thawng in, ka hun hngalh ÷han. Cu tik ah, biahlnak har vialte keimah liang cung lawng i ka rak chuan dih mi kha si ti lo in, thinphan-thlalaunak le a fiang lo mi thil sining chung ah keimah lawng ka um lo ti kha ka hngalh than i ka khing a hung zaang ÷han. A ka bawmtu ding ah Pathian a rak um ko. Ka rak herh mi cu, zumh le cu ka zumhnak ning in cawlcangh tu kha a rak si. Solomon nih a luancia kum 3000 tluk lio ah hi ti hin a rak chim:

BAWIPA cu na lungthin dihlak in i bochan law
nangmah fimnak kha i rinh hlah.
Na kalnak lam kip ah Amah cu hngal law,
Amah nih na lam cu a tluan ter hna lai.
(Phungthlukbia 3:5-6)

Caanhar chung um lio, asiloah, a har mi thil kong i biakhiahnak tuah a herh lio caan ah, kanmah fimnak le hngalhnak lawnglawng kan i bochan ahcun, i chuah sual asiloah pingpalo in biakhiahnak tuah sual a fawi ngaingai. Asinain, Bible nih a kan chimh mi cu, Pathian bak kha hruaitu le lam hmuhsaktu ding ah i bochan hi a si. Phun dang in chim ahcun, kanmah fimthiamnak lawnglawng i hngatchan in biakhiahnak tuah i zalh si lo in Pathian fimnak le hngalhnak cung ah i hngat tu hi a si. Pakhatnak ah, kan kalnak lam kip ah amah “hngalh” hi a kan chimh—a sullam cu, kan lung ÷humh in kanmah le kanmah kha tang ah i chiah i Thiang Thlarau hruainak le lam hmuhsaknak cung tu ah i hngat hi a si. Cu ti kan ti tik ah kanmah lei in zehmanh tuah a hau lo, tiah ruah a fawite. A taktak ah cun, kanmah lei in Pathian fuh-panh i, kanmah tein kan hmuh khawh lo mi le kan hngalh khawh lo mi thil kan hmuh-hngalh khawh nakhnga khuat̄ha ruah khawhnak fimnak hal a herh. Hi ti Pathian a laimu chiah hmasa lawng ah a ÷ha bik biakhiahnak tuah khawh a si kha Bible nih a kan chimh mi cu a si. Jeim nih cu thil umtu ning cu hi ti hin a chim:

Fimnak a bau mi nan um ahcun, Pathian sin ah hal u law Pathian nih a'n pek ko hna lai; Pathian nih cun ahopoh kha zaangfah ngai le siang ngai in a pek ko hna.

Asinain, nan hal tik ah lung aw̄awm lo te in nan zumh hrimhrim lai, zeicahtiah lung aw̄awm in a um mi cu thlichia nih khat lei khat lei ah a choih mi rili tilet bantuk a si.

(Jeim 1:5-6, NIV)

Fek tein kan dir khawh tawn lo hi kan ton mi thilhar ruang theng ah a si tawn lo; zumhnak lei ah kan chambau deuh ruang tu ah a si tawn. Thiang Thlarau nih a hruai mi hruaitu hna nih cun biakhiahnak an tuah tik ah, an lung khan in aa langh lo zong ah, Pathian kha an pheo bal lo. **Anmah** lei zong in a si khawh chung in an i zuam i, **Pathian** nih a kan hruai lai i lam a kan hmuhsak ko lai, ti kha an zumh.

Kanmah lei zong in kan i zuam i Pathian zong kan i bochan khawh nakding ah, Cathiang rel le thlacamnak in kanmah te lawng dai te in um i Thiang Thlarau aw ngaihnak caan ser a herh. Cun, thlaraulei ah nulepa can in kan ruah mi hna, kan pastor hna, kan ÷uan-hawi hna le kan hawikom hna zong fuhpanh in an ruahnak hal a herh. Cu ti kan tuah ahcun, a ÷ha deuh mi thil kan hngalh lai i kanmah duhnak lei lawng ah kan kal ti lai lo. Kanmah pumpak i runven a hauh hrimhrim caan ah dah ti lo cu, ÷ihnak ruang ah harnak kha kan zaamtaak lai lo. Cun, zaihmanh tuak-taan kho lo in kan con (freeze) lai lo i a caan chung ah aa tlaak bik mi biakhiahnak ÷ha kan tuah khawh lai. Bawi Jesuh kha kan i zohchunh lai i kan ca i a intuarnak kong kha kan ruat ÷han kho lai. Kan lungthin dihlak in Pathian cu kan i bochan lai i a herh ning in kan cawlcang kho lai.

Mandalay ah pastor 56 ca ah Thlarau Hruai Mi thithruainak kong cawnpiaknak a ngei (March 10-13, 2020). An hmunhma le an nunphung he aa tlak ning in Kawl thilthuam aa hruk.

KA TON MI CHUNG IN

March thla lio i Kawlram ah ka ton mi thil nih, harnak chung le thil laklawh chung ah Pathian nih a ka hruai i lam a ka hmuhsaknak fiang tein ka hmuh. Biakhiahnak tha ka tuah khawh nakhnga kaa zuam i, ka chung i a um mi “ka pah chih lai maw, ka zaam taak lai dah, asiloah zehmanh tuah lo in dah ka um lai?” ti mi biahalnak nih ka hmai ah kal kho lo in a ka hren (control) nak hnga lo thil lung timhtuahnak ka ngei. Cawnpiaknak ka ngeih ding mi le biakhiahnak ka tuah ding mi kha Pathian kut ah ka chiah khawh deuh i, Thiang Thlarau le ka minung hawi pawl i an aw ngaih hmasa duhnak ka ngeih deuh tik ah, hmuh le theih ka herh taktak mi thil kha ka hmuh-theih khawh deuhdeuh. Cu tik ah, ka tuah awk hnga a si mi kha a hung fiang deuhdeuh cang.

Hmasa i hmun thum ah tlawn i cawnpiaknak ngeih ding in kaa timhtuah mi tu cu ka rak i ruahchan bantuk in a kal kho lo; zeimawzat cu a rawk. Asinain, Kawlram ah ni hlei 12 chung thluachuak le sunglawi tein caan ka hman khawh hnu ah ka chungkhar sin ah ka kir. MIT degree pek ni ah tamtling tein ka tel kho i sullam ngei taktak in

caan ka hmangh kho. Faith, Hope, and Love Global Ministries (an rianṭuannakbu min) chungtel Saw Newton he, kan rak i tinh bantuk te in, Mandalay ah *Thlarau Hruai Mi Thithruainak* kong cawnpiaknak kan ngei kho. Cu tlawmpal ah ramchung raldohnak le harnak ruang ah ruah lo tuk in thil sining aa thlen ruang ah ka chungkhar sin kir than caan nih a ka phanh. Kaa tinh mi nak zarh thum tuan ah ka dawt tuk mi ka nupi Jill sin ka phan. Ka rian ṭuannak chung ah Pathian nih rian a ṭuanning ka hmuh tik ah kaa lawm hringhran. Kanpetlet le Sittwe i cawnpiak ding pahnih cu ka tloh ko nain, chungkhar ah um ka herh lio caan a si, ti fiang tein ka hngalh i lungdai tein ka kir.

THLARAULEI NUNNAK AH HMAN DING

A har mi thil kong i biakhiahnak tuah a herh tik ah, Pathian nih a ka bawmh zau ko lai, tiah i ruahchan hlah. Aa tlaak bik le a tha bik biakhiahnak na tuah khawh nakhnga, lam hmuhsaktu ding ah Pathian kha i bochan law, nangmah lei zong in a si khawh chung in i zuam. Harnak kha tlik taak hlah; tong ko (face it) law na duhnak kha Pathian sin ah chia. Na khuakhan cia mi kha faak tuk in i sehchih lo in hmuh a herh mi na hmuh khawh nakhnga tu thla cam. Cun, biakhiahnak tuah kha tih hlah; a herh ahcun na khuakhan cia let kha ṭih hlah.

Na biakhiahnak pohpoh aa tlaak mi le a hman mi an si zungzal lai, ti duhnak cu a si lo. Nain, Thiang Thlarau hruainak in **nangmah** lei he **Pathian** lei he i bawm in khiah mi a si, ti na hngalhnak nih hngamnak an pek deuh hrimhrim ko lai. Cun, cu ti na tuahnak nih hngalhnak an chap lai. Biakhiahnak tuah khawh na zuam i, thlacamnak in Pathian na kawl i, na lungthin dihlak in amah na bochan tik ah, na zumhnak zong a ṭhang ve lai. Na hung ṭhawng deuh lai i hmailei ah biakhiahnak tha na tuah kho deuh lai. A donghnak ah, cu ti Pathian hngatchan in biakhiahnak tuah na zuamnak nih Pathian lei ah an ṭhan ter chin lai i Thlarau hruai mi hruaitu upa dirhmun in Pathian rian na ṭuannak ah na thilti khawhnak zong a karh-ṭhang lai.